

Критеријуми вредновања и оцењивања
у настави српског језика и књижевности за **5. разред**

Бројчано оцењивање:

У току полугодишта ученик ће имати најмање две оцене на контролним задацима дужим од 15 минута (задаци из одређене области, полугодишњи/годишњи тест), две оцене из писмених задатака, две оцене (на основу формативног оцењивања и једну на диктату/лектири/рецитовању).

Елементи формативног оцењивања:

- усмени одговори,
- писмене провере до петнаест минута,
- ангажовање (степен развијености ученичке компетенције, активност на часу, успешност у групном раду, израда плаката/паноа, семинарски радови, пп презентација...),
- домаћи задаци,
- однос према раду.

Домаћи задаци (не само прописани програмом, већ и сви други из других области):

- Три ненаписана домаћа задатка вреднују се оценом **недовољан (1)**.
- Уколико ученик није понео домаћи задатак на час (није донео свеску, радну свеску, презентацију, плакат, пано или нешто друго), сматра се да га није урадио.
- Уколико наставник утврди да је домаћи задатак писао неко други или је преписан са интернета, сматра се да га ученик није урадио.
- Уколико ученик покаже на следећем часу уредно написан домаћи задатак, наставник то бележи у своју педагошку свеску, али се не брише минус да је задатак неизвршен уколико ученик заиста није поправио свој однос према домаћим задацима.
- Уколико ученик добије посебан задатак у договору са наставником бира облик у којем ће га представити.
- Ако ученик има задатак да спреми презентацију, мапу ума или други дигитални или аналогни садржај, оценом **одличан (5)** може се оцијенити презентација (дигитални алат) **урађена по следећим критеријумима:**

1. презентација садржи највише десет слајдова
2. слајдови нису оптерећени текстом већ служе само као основ за успешно презентовање садржаја
3. ученик одлично познаје тему о којој говори и излагање уз помоћ презентације (дигиталног алата) је течно и има свој логички след
4. презентација не поседује граматичке и правописне грешке
5. презентација није преузета са интернета (са сајта Википедије или слично), већ указује на изворе одакле је ученик преузео материјале.
6. Уколико је презентација површно одрађена, преузета са интернета, или само преузет текст, уколико ученик не познаје тему довољно да би самостално о њој говорио, али је показао интересовање и урадио задатак, његов се одговор позитивно оцењује као урађен, али не добија оцену, већ се позитиван одговор води у педагошкој свесци наставника.

Усне провере ученичког знања остварујемо кроз свакодневни рад у учионици – разумевање научног, практична примена усвојеног знања из граматике, читање лектире, тумачење књижевног дела, говорне вежбе, рецитовање стихова, казивање одломака и сл.

Из предмета Српски језик и књижевност критеријуми неопходни за оцену:

ОДЛИЧАН (5)

ученик редовно извршава своје обавезе, доноси прибор и домаће задатке, изузетно је активан и мотивисан за рад, показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања, критички размишља, заступа и образлаже изнете ставове

Књижевност

- Ученик **чита са разумевањем** различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **потпуно самостално** уме да опише свој доживљај и да **процени** основни тон певања, приповедања или драмске радње.
- **Самостално уме** да одреди **књижевни род – епика, лирика и драма – и књижевну врсту**:
 - приповетка,
 - роман,
 - новела,
 - шаљива прича,
 - дескриптивна и родољубива песма; митолошка песма, песме о раду
 - радио-драма, једночинка и сл.
- **Самостално уме** да анализира **елементе композиције**:
 - стих, строфа
 - фабула, поглавље, епизода
 - чин, сцена, појава
- Зна карактеристике народне и ауторске књижевности и **уме самостално** да их пронађе и докаже у конкретном тексту.
- **Потпуно усваја стилске фигуре**, препознаје их у тексту и уме да их користи у усменом и писменом изражавању:
 - персонификација,
 - поређење,
 - оноματοпеја и
 - епитет
- **Потпуно усваја књижевне термине и појмове** и препознаје их у тексту
 - песник и лирски субјекат,
 - преповедач и писац;
 - катрен, десетерац и осмерац;
 - описне (дескриптивне) и родољубиве (патриотске);
 - митолошке, песме о раду и породичне песме и сл.
- Аргументовано **брани постављене тезе током интерпретације** књижевног текста, **повезује и примењује** стечена знања на новим текстовима:
 - тема,
 - порука,
 - главни и споредни мотиви,
 - особине ликова,
 - вредновање поступака ликова,
 - узрочно-последично низање мотива и сл.
- Критички се осврће на прочитани текст, има развијене способности да процењује, **самосталан је и лако** долази до решења.
- Редовно **чита** домаћу лектуру и **учествује** у интерпретацији.

- На часовима је **увек активан** и учествује у анализи нових текстова, **чита више** од оног што је задато и служи се осталим изворима знања.

Језик

- Ученик у **потпуности** са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да **уме потпуно самостално да примени** стечена знања:
 - разликује променљиве речи и њихове подврсте, непроменљиве речи – прилоге и предлоге;
 - разликује категорије рода, броја и падежа речи које имају деκлинацију; функције и значења падежа;
 - разликује реченичне чланове – субјекат, предикат (глаголски и именски), прави и неправи објекат, прилошке одредбе, апозицију, атрибут
 - разликује глаголска времена – презент, перфекат, футур први и инфинитив - и граматичке категорије глагола)
- **Зна** правописна правила и **доследно их самостално примењује** у писаним радовима:
 - употреба великог слова,
 - састављено и растављено писање речи,
 - интерпункцијски знакови – запета, наводници, црта
- Успешно пише по диктату (**до 2 грешке**) и **уме самостално** да тачним реченицама одговори на питања (питања отвореног типа).
- У **потпуности правилно** изговара гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас.
-

Језичка култура

- Говорну поруку изговара **потпуном и правилном реченицом** и **врло успешно** самостално говори напамет одабране одломке или књижевне текстове, прича, препричава и описује и **показује логичну и емоционалну изражајност** у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су садржајно разрађени, тачно написани, композицијски утемељени, **занимљиви, креативни и маштовити**.
- Самостално проналази тражене информације у тексту.
- **Потпуно самостално** наводи синонине и антонине.

ВРЛО ДОБАР (4)

ученик се труди да редовно извршава своје обавезе, доноси прибор и домаћи, активан је на часу, показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања

Књижевност

- Ученик чита са разумевањем различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **готово (у потпуности) самостално** уме да опише свој доживљај и да **одреди** основни тон певања, приповедања или драмске радње.
- **Самостално уме** да одреди **књижевни род – епика, лирика и драма – и књижевну врсту**:
 - приповетка,
 - роман,
 - новела,
 - шаљива прича,
 - дескриптивна и родољубива песма,

- радио-драма, једночинка и сл.
- **Самостално уме** да анализира **готово све елементе композиције**:
 - стих, строфа
 - фабула, поглавље, епизода
 - чин, сцена, појава
- Зна карактеристике народне и ауторске књижевности и уме самостално да их пронађе у конкретном тексту.
- Потпуно усваја **стилске фигуре**, препознаје их у тексту и уме да их користи у усменом и писменом изражавању
 - персонификација,
 - поређење,
 - ономатопеја и
 - епитет
- Потпуно усваја **књижевне термине и појмове** и углавном их препознаје у тексту
 - песник и лирски субјекат,
 - преповедач и писац;
 - катрен, десетерац и осмерац;
 - описне (дескриптивне) и родољубиве (патриотске);
 - митолошке, песме о раду и породичне песме и сл.
- Аргументовано **брани постављене тезе током интерпретације** књижевног текста, **углавном самостално** повезује и примењује стечена знања на новим текстовима
 - тема,
 - порука,
 - главни и споредни мотиви,
 - особине ликова,
 - вредновање поступака ликова,
 - узрочно-последично низање мотива и сл.
- Критички се осврће на прочитани текст, има развијене способности да процењује, **углавном је самосталан** и долази до решења.
- Редовно чита домаћу лектуру и учествује у интерпретацији.
- На часовима је **активан** и **учествује** у анализи нових текстова, **често** чита више од оног што је задато и **често** се служи осталим изворима знања.

Језик

- Ученик готово у потпуности са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да уме **углавном без грешке** да примени стечена знања:
 - разликује променљиве речи и њихове подврсте, непроменљиве речи – прилоге и предлоге;
 - разликује категорије рода, броја и падежа речи које имају деклинацију; функције и значења падежа;
 - разликује реченичне чланове – субјекат, предикат (глаголски и именски), прави и неправи објекат, прилошке одредбе, апозицију, атрибут
 - разликује глаголска времена – презент, перфекат, футур први и инфинитив - и граматичке категорије глагола)
- **Зна** правописна правила (употреба великог слова, састављено и растављено писање речи, интерпункцијски знакови – запета, наводници, црта) и **доследно их самостално** примењује у писаним радовима.

- Успешно пише по диктату (**до 4 грешке**) и уме самостално да тачним реченицама одговори на питања (питања отвореног типа).
- **У потпуности правилно изговара** гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас.

Језичка култура

- Говорну поруку изговара потпуном и правилном реченицом и **успешно** самостално говори напамет одабране одломке или књижевне текстове, прича, препричава и описује и **углавном** показује логичну и емоционалну изражајност у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су садржајно разрађени, **углавном** тачно написани, композицијски утемељени.
- Самостално проналази тражене информације у тексту.
- **Самостално** наводи синониме и антониме.

ДОБАР (3)

ученик прати наставу, скоро увек доноси прибор и домаћи, активан је на часу, али не у континуитету

Књижевност

- Ученик чита различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **делимично** уме да опише свој доживљај и да **уз помоћ наставника** одреди основни тон певања, приповедања или драмске радње.
- **Самостално** уме да одреди књижевни род и **тражи помоћ** при одређивању врсте. **Уз подстицај одређује** неке елементе композиције.
- Зна карактеристике народне и ауторске књижевности. **Зна дефиниције** стилских фигура, **уз помоћ наставника или вршњака препознаје** их у тексту.
- **Делимично** усваја књижевне термине и појмове и **понекад учествује** у интерпретацији.
- **У већини случајева** чита домаћу лектиру и **понекад** учествује у интерпретацији.
- На часовима је **каткад** активан и **не користи** додатне изворе знања.

Језик

- Ученик **уме да дефинише** наставне садржаје из граматике, **памти их и репродукује** али **не учи редовно** па **греш** у примени стечена знања
- **Зна** правописна правила (употреба великог слова, састављено и растављено писање речи, интерпункцијски знакови – запета, наводници, црта) и **делимично** их примењује у писаним радовима.
- Делимично успешно пише по диктату (**до 6 грешака**) и уме да одговори на питања али реченице нису граматички и правописно тачне (питања отвореног типа).
- Правилно изговара гласове и **понекад греш** у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

Језичка култура

- Говорну поруку, одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, препричава и описује **уз помоћ** наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су **делимично** садржајно разрађени, **делимично** тачно написани, композицијски утемељени.

- **Уз помоћ** проналази тражене информације у тексту и наводи синониме и антониме.

ДОВОЉАН (2)

ученик повремено прати наставу, повремено доноси прибор и домаћи, ретко је активан на часу, потребна му је помоћ/подсећање и подстицај

Књижевност

- Ученик **лоше чита** различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **понекад делимично** уме да опише свој доживљај и да **уз помоћ наставника понекад** одреди основни тон певања, приповедања или драмске радње.
- **Понекад уз помоћ уме** да одреди књижевни род и **стално тражи помоћ** при одређивању врсте.
- Уз подстицај **ретко одређује** неке елементе композиције.
- **Разликује** народну од ауторске књижевности.
- **Препознаје** неке књижевнотеоријске појмове **уз подстицај и помоћ**. (персонификација, поређење, оноματοпеја и епитет; песник и лирски субјекат, преповедач и писац; катрен, десетерац и осмерац; порука, особине ликова, вредновање поступака ликова).
- **У већини случајева не чита** домаћу лектуру и **ретко учествује** у интерпретацији.
- На часовима је **ретко активан**.

Језик

- Ученик **ретко уме дефинише** наставне садржаје из граматике, **делимично их памти и репродукује** али **ретко учи па не уме** примени стечена знања (разликује категорије рода, броја и уз помоћ ретко одређује падеже речи које имају деклинацију; понекад препознаје основне реченичне чланове; уз помоћ разликује глаголска времена).
- **Прави** веће правописне и граматичке **грешке**. Потребна је стална помоћ наставника. Углавном правилно изговара гласове и **углавном греша** у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

Језичка култура

- **Ретко успева** да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и **поред помоћи** наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су **логички неповезани и садржајно сиромашни али у вези са темом, имају доста већих правописних, граматичких и стилских грешака**, али поштује форму.
- **Понекад уме** да наведе синоним и антоним уз помоћ наставника.

НЕДОВОЉАН (1)

ученик не записује, нема прибор, не ради домаће задатке и уопште није активан на часу

Књижевност

- Ученик **нема развијено интересовање** за читање и ни уз добру мотивацију и помоћ **не учествује** у интерпретацији.
- Нема основна књижевнотеоријска знања а због лошег читања не разуме текст.
- **Не чита** домаћу лектуру и **не учествује** у интерпретацији.
- На часовима је **неактиван**.

Језик

- Ученик **није усвојио** наставне садржаје из граматике, **не препознаје граматичке категорије**.
- **Нема предзнања** па **тешко прати** наставу, **пасиван и незаинтересован**.
- **Не прихвата помоћ** ни савете наставника.

Језичка култура

- **Не успева** да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и **поред помоћи** наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су **логички неповезани и садржајно сиромашни и нису у вези са темом, не поштује павописну и граматичку норму**.
- **Тешко се изражава** а техника читања **не задовољава**.

Критеријуми за оцењивање писмених задатака/вежби:

- Писмени задаци су **провера савладаности писменог изражавања ученика** и подразумевају **учеников самостални рад**.
- Уколико наставник утврди да је **ученик преписао** (плагирао) туђ рад у било којој мери, сматра се да ученик није одговорио на задатак и добија оцену **недовољан (1)**. Наставник је дужан да укаже на изворе одакле је рад преписан (слика екрана, линк, са датумом када је погледан од стране наставника), и да на тај начин документује преписано.
- Задатак се **може сматрати преписаним** иако наставник није утврдио да се преписивање десило **употребом недозвољених средстава**, већ је **научен напамет или на други начин**.
- Уколико наставник нађе **два (или више) иста задатка код различитих ученика**, како садржински или по сличним грешкама, **сматра се да ученици нису написали задатак без обзира ко је од кога преписао и задатак се за те ученике понавља**.
- **Све писане провере знања треба писати писаним словима читко и уредно**.

		оцена
САДРЖАЈ	- Ученик је добро одабрао примере којима може да аргументује став о задатој теми; - Грађа је богата и адекватна.	5-4
	- Основна теза (став, поглед на тему) није представљена у довољној мери јасно; - Недовољно грађе (непоткрепљено, уопштено).	3
	- Основна идеја није саопштена; - Грађа или њени делови нису у вези са темом, односно недовољно исказана (кохерентна) повезаност текста; - Садржаји се везују за препричавање фабуне.	1-2
КОМПОЗИЦИЈА	- Грађа је организовано изложена; - Одабрана грађа има видљиву и логичку језичко-смисаону повезаност; - Подела грађе на делове (пасусе, тј. увод, разраду и закључак) је сврсисходна; - Свака реченица је нова мисао, без понављања; - Мисли се развијају прогресивно, напредујући према пуном одговору на тему;	5-4

	<ul style="list-style-type: none"> - Логичност редоследа излагања није поштована у довољној мери; - Подела грађе на делове (пасусе, тј. увод, разраду и закључак) је са мањим одступањима; - Мисли се не развијају прогресивно, има понављања или враћања. 	3
	<ul style="list-style-type: none"> - Несређена и нејасна форма приповедања која губи ток или га нема; - Тешко се стиче слика о целовитости текста; - Мисао нејасна и неразвијена, нема јасних целина. 	1-2
ЈЕЗИК И ПРАВОПИС	<ul style="list-style-type: none"> - Богата и примерена лексика (разноврсност и оригиналност у избору речи у оквирима књижевног стандарда или функције датог језичког изражавања); - Синтаксички јасно обликовање исказа (јасна и прецизна реченица, прилагодљивост облику казивања – субјективан или објективан однос према датој предметности, без сувишног или недовољног у реченичкој структури); - Поштовање правописних правила на високом нивоу. 	5-4
	<ul style="list-style-type: none"> - Сиромашан лексички фонд, употреба речи непознатог и неадекватног значења; - Честа употреба фраза које немају своје стилско оправдање, устаљеност израза, понављања речи; - Синтаксички коректно, али компликовано обликовање исказа (непотребно дуга и мање јасна реченица, нижа прилагодљивост форми приповедања – субјективан или објективан однос према датој предметности.); - Погрешно писање слова, речи и интерпункције, недоследности у писању негације, гласовних промена. 	3
	<ul style="list-style-type: none"> - Језик недефинисан и сиромашан, препун колоквијализама и неадекватно употребљеног жаргона; - Избор речи неадекватан без унутрашње логике текста; - Нејасно и компликовано; - Понављање неправилних језичких облика (грешке у писању негације, гласовних промена, облика речи); - Недопустиве правописне грешке у односу на узраст ученика. 	1-2
	<ul style="list-style-type: none"> - Чист, прегледан и уредан задатак. 	5-4
УРЕДНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - Задатак има мрље, жврљотине које нарушавају изглед текста, али не утичу на читљивост текста. 	3
	<ul style="list-style-type: none"> - Неуредан и нечитак задатак 	1-2

Наставник користећи дате елементе сабира оцене свих категорија које се оцењују и изражава сумативну оцену и даје ученику конкретну препоруку за даље напредовање.

Критеријуми вредновања контролних задатака:

Контролни задаци (најављени, дужи од 15 минута) садрже питања из читања и разумевања прочитаног, књижевности, граматике и правописа по областима, али и комбиновано.

Структура задатака:

50% су задаци основног нивоа, 35% су задаци средњег и 15% напредног нивоа.

0% - 39% = недовољан (1)

40% - 60% = довољан (2)

61% - 75% = добар (3)

76% - 89% = врло добар (4)

90% - 100% = одличан (5)

Иницијални тест се оцењује формативно, а завршни (полугодишњи и годишњи) сумативно у есДневник-у по већ утврђеном бодовању.

Усмене провере знања:

У току полугодишта најмање једна оцена треба да буде на основу усмене провере постигнућа ученика.

- Ученик се оцењује и на основу активности и његових резултата рада, а нарочито: излагања и представљања (изложба радова, резултати истраживања, модели, цртежи, постери, дизајнерска решења и др.), учешћа у дебати и дискусији, писања есеја, домаћих задатака, учешћа у различитим облицима групног рада, рада на пројектима и друго.
- Оцењивање се врши континуирано, на сваком часу.
- Ученици чије знање наставник проверава на часу усменим путем бирају се методом случајног одабира, према жељама ученика да тог дана одоварају усменим путем, или у договору са наставником.

Критеријуми вредновања и оцењивања у настави српског језика и књижевности за 6. разред

Бројчано оцењивање:

У току полугодишта ученик ће имати најмање две оцене на контролним задацима дужим од 15 минута (задаци из одређене области, полугодишњи/годишњи тест), две оцене из писмених задатака, две оцене (на основу формативног оцењивања и једну на диктату/лектири/рецитовању).

Елементи формативног оцењивања:

- усмени одговори,
- писмене провере до петнаест минута,
- ангажовање (степен развијености ученичке компетенције, активност на часу, успешност у групном раду, израда плаката/паноа, семинарски радови, пп презентација...),
- домаћи задаци,
- однос према раду.

Домаћи задаци (не само прописани програмом, већ и сви други из других области):

- Три ненаписана домаћа задатка вреднују се оценом недовољан (1).
- Уколико ученик није понео домаћи задатак на час (није донео свеску, радну свеску, презентацију, плакат, пано или нешто друго), сматра се да га није урадио.
- Уколико наставник утврди да је домаћи задатак писао неко други, или је преписан са интернета, сматра се да га ученик није урадио.

- Уколико ученик покаже на следећем часу уредно написан домаћи задатак, наставник то бележи у своју педагошку свеску, али се не брише минус или друга знака да је задатак неизвршен, уколико ученик заиста није поправио свој однос према домаћим задацима.
- Уколико ученик добије посебан задатак у договору са наставником бира облик у којем ће га представити.
- Ако ученик има задатак да спреми презентацију, мапу ума или други дигитални или аналогни садржај, оценом **одличан (5) може се оценити презентација (дигитални алат) урађена по следећим критеријумима:**
 7. презентација садржи највише десет слајдова
 8. слајдови нису оптерећени текстом већ служе само као основ за успешно презентовање садржаја
 9. ученик одлично познаје тему о којој говори и излагање уз помоћ презентације (дигиталног алата) је течно и има свој логички след
 10. презентација не поседује граматичке и правописне грешке
 11. презентација није преузета са интернета (са сајта Википедије или слично), већ указује на изворе одакле је ученик преузео материјале.
 12. Уколико је презентација површно одрађена, преузета са интернета, или само преузет текст, уколико ученик не познаје тему довољно да би самостално о њој говорио, али је показао интересовање и урадио задатак, његов се одговор позитивно оцењује као урађен, али не добија оцену, већ се позитиван одговор води у педагошкој свесци наставника.

Усне провере ученичког знања остварујемо кроз свакодневни рад у учионици – разумевање наученог, практична примена усвојеног знања из граматике, читање лектуре, тумачење књижевног дела, говорне вежбе, рецитовање стихова, казивање одломака и сл.

Из предмета Српски језик и књижевност критеријуми неопходни за оцену:

ОДЛИЧАН (5)

ученик редовно извршава своје обавезе, доноси прибор и домаће задатке, изузетно је активан и мотивисан за рад, показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања, критички размишља, заступа и образлаже изнете ставове

Књижевност

- Ученик **чита са разумевањем** различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **потпуно самостално** уме да опише свој доживљај и да **процени** основни тон певања, приповедања или драмске радње.
- **Самостално** уме да одреди **књижевни род – епика, лирика и драма – и књижевну врсту:**
 - социјалне, описне, родољубиве песме,
 - дитирамб,
 - елегија;
 - обредне песме (коледарске, краљичке, додолске, божићне)
 - приповетка, новела, роман; епска/лирска народна песма
 - културно-историјско предање
 - комедија и сл.
- **Самостално** уме да анализира **елементе композиције:**
 - стих, строфа (катрен, терцет, дистих);
 - фабула, поглавље, епизода;

- чин, сцена, појава и сл..
- Зна карактеристике народне и ауторске књижевности и **уме самостално** да их пронађе и докаже у конкретном тексту.
- **Потпуно** усваја **стилске фигуре**, препознаје их у тексту и уме да их користи у усменом и писменом изражавању
 - персонификација,
 - поређење,
 - оноματοпеја,
 - епитет,
 - контраст,
 - хипербола
- **Потпуно** усваја **књижевне термине и појмове** и препознаје их у тексту
 - нарација или приповедање (хронолошко и ретроспективно),
 - описивање, дијалог, монолог,
 - дидаскалије, реплика, етапе драмске радње,
 - рима – парна, укрштена, обгрљена; опкорачење и сл.
- Аргументовано **брани постављене тезе током интерпретације** књижевног текста, **повезује и примењује** стечена знања на новим текстовима
 - тема,
 - порука,
 - главни и споредни мотиви,
 - особине ликова,
 - вредновање поступака ликова,
 - узрочно-последично низање мотива и сл.
- Критички се осврће на прочитани текст, има развијене способности да процењује, **самосталан је и лако** долази до решења.
- Редовно **чита** домаћу лектуру и **учествује** у интерпретацији.
- На часовима је **увек активан** и учествује у анализи нових текстова, **чита више** од оног што је задато и служи се осталим изворима знања.

Језик

- Ученик у **потпуности** са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да **уме потпуно самостално да примени** стечена знања:
 - разликује гласове и гласовне промене,
 - разликује начине грађења речи,
 - разликује глаголске облике – презент, перфекат, футур први, инфинитив, аорист, имперфекат и плусквамперфекат,
 - разликује придевске заменице, врсте речи, падеже, службе речи обрађене у петом разреду
- **Зна** правописна правила и **доследно их самостално примењује** у писаним радовима:
 - употреба великог слова,
 - састављено и растављено писање речи,
 - интерпункцијски знакови – запета, наводници, црта
 - писање назива небеских тела
- Успешно пише по диктату (**до 2 грешке**) и **уме самостално** да тачним реченицама одговори на питања (питања отвореног типа).
- У **потпуности правилно** изговара гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас.

Језичка култура

- Говорну поруку изговара **потпуном и правилном реченицом и врло успешно** самостално говори напамет одабране одломке или књижевне текстове, прича, препричава и описује и **показује логичну и емоционалну изражајност** у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су садржајно разрађени, тачно написани, композицијски утемељени, **занимљиви, креативни и маштовити**.
- Самостално проналази тражене информације у тексту.
- **Потпуно самостално** наводи синонине и антониме.

ВРЛО ДОБАР (4)

ученик се труди да редовно извршава своје обавезе, доноси прибор и домаћи, активан је на часу, показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања

Књижевност

- Ученик чита са разумевањем различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **готово (у потпуности) самостално** уме да опише свој доживљај и да **одреди** основни тон певања, приповедања или драмске радње.
- Самостално уме да одреди **књижевни род – епика, лирика и драма- и књижевну врсту**:
 - социјалне, описне, родољубиве песме,
 - дитирамб,
 - елегија;
 - обредне песме (коледарске, краљичке, додолске, божићне)
 - приповетка, новела, роман; епска/лирска народна песма
 - комедија и сл.
- Самостално уме да анализира **готово све елементе композиције**
 - стих, строфа (катрен, терцет);
 - фабула, поглавље, епизода;
 - чин, сцена, појава и сл.
- Зна карактеристике народне и ауторске књижевности и уме самостално да их пронађе у конкретном тексту.
- Готово потпуно усваја **стилске фигуре**, препознаје их у тексту и уме да их користи у усменом и писменом изражавању
 - персонификација,
 - поређење,
 - ономатопеја,
 - епитет,
 - контраст,
 - хипербола
- Потпуно усваја **књижевне термине и појмове** и углавном их препознаје у тексту
 - наратија или приповедање (хронолошко и ретроспективно),
 - описивање, дијалог, монолог,
 - дидаскалије, реплика, етапе драмске радње,
 - рима – парна, укрштена, обгрљена; опкорачење и сл.

- Аргументовано **брани постављене тезе током интерпретације** књижевног текста, **углавном самостално** повезује и примењује стечена знања на новим текстовима
 - тема,
 - порука,
 - главни и споредни мотиви,
 - особине ликова,
 - вредновање поступака ликова,
 - узрочно-последично низање мотива и сл.
- Критички се осврће на прочитани текст, има развијене способности да процењује, **углавном је самосталан** и долази до решења.
- Редовно чита домаћу лектуру и учествује у интерпретацији.
- На часовима је **активан** и **учествује** у анализи нових текстова, **често** чита више од оног што је задато и **често** се служи осталим изворима знања.

Језик

- Ученик готово у потпуности са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да уме **углавном без грешке** да примени стечена знања
- **Зна** правописна правила (употреба великог слова, састављено и растављено писање речи, интерпункцијски знакови – запета, наводници, црта) и **доследно их самостално** примењује у писаним радовима.
- Успешно пише по диктату (**до 4 грешке**) и уме самостално да тачним реченицама одговори на питања (питања отвореног типа).
- **У потпуности правилно изговара** гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас.

Језичка култура

- Говорну поруку изговара потпуном и правилном реченицом и **успешно** самостално говори напамет одабране одломке или књижевне текстове, прича, препричава и описује и **углавном** показује логичну и емоционалну изражајност у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су садржајно разрађени, **углавном** тачно написани, композицијски утемељени.
- Самостално проналази тражене информације у тексту.
- **Самостално** наводи синониме и антониме.

ДОБАР (3)

ученик прати наставу, скоро увек доноси прибор и домаћи, активан је на часу, али не у континуитету

Књижевност

- Ученик чита различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **делимично** уме да опише свој доживљај и да **уз помоћ наставника** одреди основни тон певања, приповедања или драмске радње.
- **Самостално уме** да одреди књижевни род и **тражи помоћ** при одређивању врсте. **Уз подстицај одређује** неке елементе композиције.
- Зна карактеристике народне и ауторске књижевности. **Зна дефиниције** стилских фигура, **уз помоћ наставника или вршњака препознаје** их у тексту.
- **Делимично** усваја књижевне термине и појмове и **понекад учествује** у интерпретацији.

- У већини случајева чита домаћу лектуру и понекад учествује у интерпретацији.
- На часовима је каткад активан и не користи додатне изворе знања.

Језик

- Ученик уме да дефинише наставне садржаје из граматике, памти их и репродукује али не учи редовно па грешу у примени стечена знања
- Зна правописна правила (употреба великог слова, састављено и растављено писање речи, интерпункцијски знакови – запета, наводници, црта) и делимично их примењује у писаним радовима.
- Делимично успешно пише по диктату (до 6 грешака) и уме да одговори на питања али реченице нису граматички и правописно тачне (питања отвореног типа).
- Правилно изговара гласове и понекад грешу у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

Језичка култура

- Говорну поруку, одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, препричава и описује уз помоћ наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су делимично садржајно разрађени, делимично тачно написани, композицијски утемељени.
- Уз помоћ проналази тражене информације у тексту и наводи синонине и антонине.

ДОВОЉАН (2)

ученик повремено прати наставу, повремено доноси прибор и домаћи, ретко је активан на часу, потребна му је помоћ/подсећање и подстицај

Књижевност

- Ученик лоше чита различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и понекад делимично уме да опише свој доживљај и да уз помоћ наставника понекад одреди основни тон певања, приповедања или драмске радње.
- Понекад уз помоћ уме да одреди књижевни род и стално тражи помоћ при одређивању врсте.
- Уз подстицај ретко одређује неке елементе композиције.
- Разликује народну од ауторске књижевности.
- Препознаје неке књижевнотеоријске појмове уз подстицај и помоћ. (персонификација, поређење, оноματοпеја и епитет; песник и лирски субјекат, преповедач и писац; катрен, десетерац и осмерац; порука, особине ликова, вредновање поступака ликова).
- У већини случајева не чита домаћу лектуру и ретко учествује у интерпретацији.
- На часовима је ретко активан.

Језик

- Ученик ретко уме дефинише наставне садржаје из граматике, делимично их памти и репродукује али ретко учи па не уме примени стечена знања (разликује категорије рода, броја и уз помоћ ретко одређује падеже речи које имају деклинацију; понекад препознаје основне реченичне чланове; уз помоћ разликује глаголска времена).
- Прави веће правописне и граматичке грешке. Потребна је стална помоћ наставника. Углавном правилно изговара гласове и углавном грешу у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

Језичка култура

- **Ретко успева** да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и **пored помоћи** наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су **логички неповезани и садржајно сиромашни али у вези са темом, имају доста већих павописних, граматичких и стилских грешака**, али поштује форму.
- **Понекад уме** да наведе синоним и антоним уз помоћ наставника.

НЕДОВОЉАН (1)

ученик не записује, нема прибор, не ради домаће задатке и уопште није активан на часу

Књижевност

- Ученик **нема развијено интересовање** за читање и ни уз добру мотивацију и помоћ **не учествује** у интерпретацији.
- Нема основна књижевнотеоријска знања а због лошег читања не разуме текст.
- **Не чита** домаћу лектуру и **не учествује** у интерпретацији.
- На часовима је **неактиван**.

Језик

- Ученик **није усвојио** наставне садржаје из граматике, **не препознаје граматичке категорије**.
- **Нема предзнања** па тешко прати наставу, **пасиван и незаинтересован**.
- **Не прихвата помоћ** ни савете наставника.

Језичка култура

- **Не успева** да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и **пored помоћи** наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су **логички неповезани и садржајно сиромашни и нису у вези са темом, не поштује павописну и граматичку норму**.
- **Тешко се изражава** а техника читања **не задовољава**.

Критеријуми за оцењивање писмених задатака/вежби:

- Писмени задаци су **провера савладаности писменог изражавања ученика** и подразумевају **учеников самостални рад**.
- Уколико наставник утврди да је **ученик преписао** (плагирао) туђ рад у било којој мери, сматра се да ученик није одговорио на задатак и добија оцену **недовољан (1)**. Наставник је дужан да укаже на изворе одакле је рад преписан (слика екрана, линк, са датумом када је погледан од стране наставника), и да на тај начин документује преписано.
- Задатак се **може сматрати преписаним** иако наставник није утврдио да се преписивање десило **употребом недозвољених средстава**, већ је научен напамет или на други начин.

- Уколико наставник нађе два (или више) иста задатка код различитих ученика, како садржински или по сличним грешкама, **сматра се да ученици нису написали задатак без обзира ко је од кога преписао и задатак се за те ученике понавља.**
- **Све писане провере знања треба писати писаним словима читко и уредно.**

		оцена
САДРЖАЈ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик је добро одабрао примере којима може да аргументује став о задатој теми; - Грађа је богата и адекватна. 	5-4
	<ul style="list-style-type: none"> - Основна теза (став, поглед на тему) није представљена у довољној мери јасно; - Недовољно грађе (непоткрепљено, уопштено). 	3
	<ul style="list-style-type: none"> - Основна идеја није саопштена; - Грађа или њени делови нису у вези са темом, односно недовољно исказана (кохерентна) повезаност текста; - Садржаји се везују за препричавање фабуле. 	1-2
КОМПОЗИЦИЈА	<ul style="list-style-type: none"> - Грађа је организовано изложена; - Одабрана грађа има видљиву и логичку језичко-смисаону повезаност; - Подела грађе на делове (пасусе, тј. увод, разраду и закључак) је сврсисходна; - Свака реченица је нова мисао, без понављања; - Мисли се развијају прогресивно, напредујући према пуном одговору на тему; 	5-4
	<ul style="list-style-type: none"> - Логичност редоследа излагања није поштована у довољној мери; - Подела грађе на делове (пасусе, тј. увод, разраду и закључак) је са мањим одступањима; - Мисли се не развијају прогресивно, има понављања или враћања. 	3
	<ul style="list-style-type: none"> - Несређена и нејасна форма приповедања која губи ток или га нема; - Тешко се стиче слика о целовитости текста; - Мисао нејасна и неразвијена, нема јасних целина. 	1-2
ЈЕЗИК И ПРАВОПИС	<ul style="list-style-type: none"> - Богата и примерена лексика (разноврсност и оригиналност у избору речи у оквирима књижевног стандарда или функције датог језичког изражавања); - Синтаксички јасно обликовање исказа (јасна и прецизна реченица, прилагодљивост облику казивања – субјективан или објективан однос према датој предметности, без сувишног или недовољног у реченичкој структури); - Поштовање правописних правила на високом нивоу. 	5-4
	<ul style="list-style-type: none"> - Сиромашан лексички фонд, употреба речи непознатог и неадекватног значења; - Честа употреба фраза које немају своје стилско оправдање, устаљеност израза, понављања речи; - Синтаксички коректно, али компликовано обликовање исказа 	3

	(непотребно дуга и мање јасна реченица, нижа прилагодљивост форми приповедања – субјективан или објективан однос према датој предметности.); - Погрешно писање слова, речи и интерпункције, недоследности у писању негације, гласовних промена.	
	- Језик недефинисан и сиромашан, препун колоквијализама и неадекватно употребљеног жаргона; - Избор речи неадекватан без унутрашње логике текста; - Нејасно и компликовано; - Понављање неправилних језичких облика (грешке у писању негације, гласовних промена, облика речи); - Недопустиве правописне грешке у односу на узраст ученика.	1-2
УРЕДНОСТ	- Чист, прегледан и уредан задатак.	5-4
	- Задатак има мрље, жврљотине које нарушавају изглед текста, али не утичу на читљивост текста.	3
	- Неуредан и нечитак задатак	1-2
КРЕАТИВНОСТ И ОРИГИНАЛНОСТ	- Оригиналност и креативност у приступу теми и језичко-стилском изразу	/

Наставник користећи дате елементе сабира оцене свих категорија које се оцењују и изражава сумативну оцену и даје ученику конкретну препоруку за даље напредовање.

Критеријуми вредновања контролних задатака:

Контролни задаци (најављени, дужи од 15 минута) садрже питања из читања и разумевања прочитаног, књижевности, граматике и правописа по областима, али и комбиновано.

Структура задатака:

50% су задаци основног нивоа, 35% су задаци средњег и 15% напредног нивоа.

0% - 39% = недовољан (1)

40% - 64% = довољан (2)

65% - 75% = добар (3)

76% - 89% = врло добар (4)

90% - 100% = одличан (5)

Иницијални тест се оцењује формативно, а завршни (полугодишњи и годишњи) сумативно у Дневник по већ утврђеном бодовању.

Усмене провере знања:

У току полугодишта најмање једна оцена треба да буде на основу усмене провере постигнућа ученика.

- Ученик се оцењује и на основу активности и његових резултата рада, а нарочито: излагања и представљања (изложба радова, резултати истраживања, модели, цртежи, постери, дизајнерска решења и др.), учешћа у дебати и дискусији, писања есеја, домаћих задатака, учешћа у различитим облицима групног рада, рада на пројектима и друго.
- Оцењивање се врши континуирано, на сваком часу.
- Ученици чије знање наставник проверава на часу усменим путем бирају се методом случајног одабира, према жељама ученика да тог дана одоварају усменим путем, или у договору са наставником.

Критеријуми вредновања и оцењивања
у настави српског језика и књижевности за 7. разред

Бројчано оцењивање:

У току полугодишта ученик ће имати најмање две оцене на контролним задацима дужим од 15 минута (задаци из одређене области, полугодишњи/годишњи тест), две оцене из писмених задатака, две оцене (на основу формативног оцењивања и једну на диктату/лектири/рецитовању).

Елементи формативног оцењивања:

- усмени одговори,
- писмене провере до петнаест минута,
- ангажовање (степен развијености ученичке компетенције, активност на часу, успешност у групном раду, израда плаката/паноа, семинарски радови, пп презентација...),
- домаћи задаци,
- однос према раду.

Домаћи задаци (не само прописани програмом, већ и сви други из других области):

- Три ненаписана домаћа задатка вреднују се оценом недовољан (1).
- Уколико ученик није понео домаћи задатак на час (није донео свеску, радну свеску, презентацију, плакат, пано или нешто друго), сматра се да га није урадио.
- Уколико наставник утврди да је домаћи задатак писао неко други, или је преписан са интернета, сматра се да га ученик није урадио.
- Уколико ученик покаже на следећем часу уредно написан домаћи задатак, наставник то бележи у своју педагошку свеску, али се не брише минус или друга знака да је задатак неизвршен, уколико ученик заиста није поправио свој однос према домаћим задацима.
- Уколико ученик добије посебан задатак у договору са наставником бира облик у којем ће га представити.
- Ако ученик има задатак да спреми презентацију, мапу ума или други дигитални или аналогни садржај, оценом **одличан (5) може се оцити презентација** (дигитални алат) **урађена по следећим критеријумима:**

13. презентација садржи највише десет слајдова
14. слајдови нису оптерећени текстом већ служе само као основ за успешно презентовање садржаја
15. ученик одлично познаје тему о којој говори и излагање уз помоћ презентације (дигиталног алата) је течно и има свој логички след
16. презентација не поседује граматичке и правописне грешке
17. презентација није преузета са интернета (са сајта Википедије или слично), већ указује на изворе одакле је ученик преузео материјале.
18. Уколико је презентација површно одрађена, преузета са интернета, или само преузет текст, уколико ученик не познаје тему довољно да би самостално о њој говорио, али је показао интересовање и урадио задатак, његов се одговор позитивно оцењује као урађен, али не добија оцену, већ се позитиван одговор води у педагошкој свесци наставника.

Усмене провере ученичког знања остварујемо кроз свакодневни рад у учионици – разумевање наученог, практична примена усвојеног знања из граматике, читање лектире, тумачење књижевног дела, говорне вежбе, рецитовање стихова, казивање одломака и сл.

Из предмета Српски језик и књижевност критеријуми неопходни за оцену:

ОДЛИЧАН (5)

ученик редовно извршава своје обавезе, доноси прибор и домаће задатке, изузетно је активан и мотивисан за рад, показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања, критички размишља, заступа и образлаже изнете ставове

Књижевност

- Ученик **чита са разумевањем** различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **потпуно самостално** уме да опише свој доживљај и да **процени** основни тон певања, приповедања или драмске радње.
- **Самостално уме** да одреди **књижевни род** – епика, лирика и драма – и **књижевну врсту**:
 - дневник.
 - путопис.
 - аутобиографија.
 - легендарна прича.
 - предања о постанку бића, места и ствари.
 - афоризам.
 - пословице, изреке; питалице; загонетке.
 - песма у прози
 - књижевне врсте обрађене у претходним разредима
- **Самостално уме** да анализира **елементе композиције**:
 - стих, строфа (катрен, терцет, дистих);
 - фабула, поглавље, епизода;
 - чин, сцена, појава
 - хумор, иронија и сатира
 - врсте карактеризације књижевног лика и сл.
- Зна карактеристике народне и ауторске књижевности и **уме самостално** да их пронађе и докаже у конкретном тексту.
- **Потпуно усваја стилске фигуре**, препознаје их у тексту и уме да их користи у усменом и писменом изражавању
 - метафора,
 - алегорија,
 - градација,
 - словенска антитеза,
 - фигуре понављања (асонанца и алитерација),
 - стилске фигуре обрађене у претходним разредима (персонификација, поређење, оноματοпеја, епитет, контраст, хипербола)
- Потпуно усваја **књижевне термине и појмове** и углавном их препознаје у тексту
 - наратија или приповедање (хронолошко и ретроспективно),
 - описивање, дијалог, монолог,
 - дидаскалије, реплика, етапе драмске радње,
 - рима – парна, укрштена, обгрљена; опкорачење и сл.
 - статички и динамички мотиви.
- Аргументовано **брани постављене тезе током интерпретације** књижевног текста, **повезује и примењује** стечена знања на новим текстовима

- тема,
 - порука,
 - главни и споредни мотиви,
 - особине ликова,
 - вредновање поступака ликова,
 - узрочно-последично низање мотива и сл.
- Критички се осврће на прочитани текст, има развијене способности да процењује, **самосталан је и лако** долази до решења.
- Редовно **чита** домаћу лектуру и **учествује** у интерпретацији.
- На часовима је **увек активан** и учествује у анализи нових текстова, **чита више** од оног што је задато и служи се осталим изворима знања.

Језик

- Ученик у **потпуности** са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да **уме потпуно самостално да примени** стечена знања:
- разликује врсте речи, падеже, граматичке категорије; конгруенција;
 - разликује глаголске облике – свих 14,
 - разликује службе речи (субјекат – граматички и логички, предикат прост и сложен, именски и глаголски, прави и неправи објекат, прилошке одредбе, апозитив, апозиција, атрибут),
 - зна начине исказивања реченичних чланова (реч, ппк, синтагма, ЗПР)
 - разликује ЗПР од НПР, напоредне односе међу њима
- **Зна** правописна правила и **доследно их самостално примењује** у писаним радовима:
- употреба великог слова,
 - састављено и растављено писање речи,
 - интерпункцијски знакови – запета, наводници, црта и цртица, запета у ЗПР
 - писање скраћеница
- Успешно пише по диктату (**до 2 грешке**) и **уме самостално** да тачним реченицама одговори на питања (питања отвореног типа).
- У **потпуности правилно** изговара гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас.

Језичка култура

- Говорну поруку изговара **потпуном и правилном реченицом** и **врло успешно** самостално говори напамет одабране одломке или књижевне текстове, прича, препричава и описује и **показује логичну и емоционалну изражајност** у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су садржајно разрађени, тачно написани, композицијски утемељени, **занимљиви, креативни и маштовити**.
- Самостално проналази тражене информације у тексту.
- **Потпуно самостално** наводи синониме и антониме.

ВРЛО ДОБАР (4)

ученик се труди да редовно извршава своје обавезе, доноси прибор и домаћи, активан је на часу, показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања

Књижевност

- Ученик чита са разумевањем различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **готово (у потпуности) самостално** уме да опише свој доживљај и да **одреди** основни тон певања, приповедања или драмске радње.
- Самостално уме да одреди **књижевни род – епика, лирика и драма- и књижевну врсту:**

- дневник.
- путопис.
- аутобиографија.
- легендарна прича.
- предања о постанку бића, места и ствари.
- афоризам.
- пословице, изреке; питалице; загонетке.
- песма у прози
- књижевне врсте обрађене у претходним разредима
- **Самостално уме да анализира готово све елементе композиције:**
 - стих, строфа (катрен, терцет, дистих);
 - фабула, поглавље, епизода;
 - чин, сцена, појава
 - хумор, иронија и сатира
 - врсте карактеризације књижевног лика и сл.
- Зна карактеристике народне и ауторске књижевности и уме самостално да их пронађе у конкретном тексту.
- Готово потпуно усваја **стилске фигуре**, препознаје их у тексту и уме да их користи у усменом и писменом изражавању
 - метафора,
 - алегорија,
 - градација,
 - словенска антитеза,
 - фигуре понављања (асонанца и алитерација
 - стилске фигуре обрађене у претходним разредима. (персонификација, поређење, ономотопеја, епитет, контраст, хипербола)
- Потпуно усваја **књижевне термине и појмове** и углавном их препознаје у тексту
 - наративна или приповедање (хронолошко и ретроспективно),
 - описивање, дијалог, монолог,
 - дидакастије, реплика, етапе драмске радње,
 - рима – парна, укрштена, обгрљена; опкорачење и сл.
- Аргументовано **брани постављене тезе током интерпретације** књижевног текста, **углавном самостално** повезује и примењује стечена знања на новим текстовима
 - тема,
 - порука,
 - главни и споредни мотиви,
 - особине ликова,
 - вредновање поступака ликова,
 - узрочно-последично низање мотива и сл.
- Критички се осврће на прочитани текст, има развијене способности да процењује, **углавном је самосталан** и долази до решења.
- Редовно чита домаћу лектуру и учествује у интерпретацији.
- На часовима је **активан** и **учествује** у анализи нових текстова, **често** чита више од оног што је задато и **често** се служи осталим изворима знања.

Језик

- Ученик готово у **потпуности** са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да **уме готово потпуно самостално да примени** стечена знања:
 - разликује врсте речи, падеже, граматичке категорије; конгруенција;
 - разликује глаголске облике – свих 14,

- разликује службе речи (субјекат – граматички и логички, предикат прост и сложен, именски и глаголски, прави и неправи објекат, прилошке одредбе, апозитив, апозиција, атрибут),
 - зна начине исказивања реченичних чланова (реч, ппк, синтагма, ЗПР)
 - разликује ЗПР од НПР, напоредне односе међу њима
- **Зна** правописна правила и **доследно их самостално примењује** у писаним радовима:
- употреба великог слова,
 - састављено и растављено писање речи,
 - интерпункцијски знакови – запета, наводници, црта и цртица, запета у ЗПР
 - писање скраћеница
- Успешно пише по диктату (**до 2 грешке**) и **уме самостално** да тачним реченицама одговори на питања (питања отвореног типа).
- У **потпуности правилно** изговара гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас.

Језичка култура

- Говорну поруку изговара потпуном и правилном реченицом и **успешно** самостално говори напамет одабране одломке или књижевне текстове, прича, препричава и описује и **углавном** показује логичну и емоционалну изражајност у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су садржајно разрађени, **углавном** тачно написани, композицијски утемељени.
- Самостално проналази тражене информације у тексту.
- **Самостално** наводи синониме и антониме.

ДОБАР (3)

ученик прати наставу, скоро увек доноси прибор и домаћи, активан је на часу, али не у континуитету

Књижевност

- Ученик чита различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **делимично** уме да опише свој доживљај и да **уз помоћ наставника** одреди основни тон певања, приповедања или драмске радње.
- **Самостално уме** да одреди књижевни род и **тражи помоћ** при одређивању врсте. **Уз подстицај одређује** неке елементе композиције.
- Зна карактеристике народне и ауторске књижевности. **Зна дефиниције** стилских фигура, **уз помоћ наставника или вршњака препознаје** их у тексту.
- **Делимично** усваја књижевне термине и појмове и **понекад учествује** у интерпретацији.
- **У већини случајева** чита домаћу лектуру и **понекад** учествује у интерпретацији.
- На часовима је **каткад** активан и **не користи** додатне изворе знања.

Језик

- Ученик **уме да дефинише** наставне садржаје из граматике, **памти их и репродукује** али **не учи редовно** па **греш** у примени стечена знања
- **Зна** правописна правила (употреба великог слова, састављено и растављено писање речи, интерпункцијски знакови – запета, наводници, црта) и **делимично** их примењује у писаним радовима.
- Делимично успешно пише по диктату (**до 6 грешака**) и уме да одговори на питања али реченице нису граматички и правописно тачне (питања отвореног типа).
- Правилно изговара гласове и **понекад греш** у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

Језичка култура

- Говорну поруку, одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, препричава и описује **уз помоћ** наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су **делимично** садржајно разрађени, **делимично** тачно написани, композицијски утемељени.
- **Уз помоћ** проналази тражене информације у тексту и наводи синониме и антониме.

ДОВОЉАН (2)

ученик повремено прати наставу, повремено доноси прибор и домаћи, ретко је активан на часу, потребна му је помоћ/подсећање и подстицај

Књижевност

- Ученик **лоше чита** различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **понекад делимично** уме да опише свој доживљај и да **уз помоћ наставника понекад** одреди основни тон певања, приповедања или драмске радње.
- **Понекад уз помоћ уме** да одреди књижевни род и **стално тражи помоћ** при одређивању врсте.
- Уз **подстицај ретко одређује** неке елементе композиције.
- **Разликује** народну од ауторске књижевности.
- **Препознаје** неке књижевнотеоријске појмове **уз подстицај и помоћ**.
- У **већини случајева не чита** домаћу лектуру и **ретко учествује** у интерпретацији.
- На часовима је **ретко активан**.

Језик

- Ученик **ретко уме дефинише** наставне садржаје из граматике, **делимично их памти и репродукује** али **ретко учи па не уме** примени стечена знања (разликује категорије рода, броја и уз помоћ ретко одређује падеже речи које имају деклинацију; понекад препознаје основне реченичне чланове; уз помоћ разликује глаголска времена).
- **Прави** веће правописне и граматичке **грешке**. Потребна је стална помоћ наставника. Углавном правилно изговара гласове и **углавном грешни** у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

Језичка култура

- **Ретко успева** да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и **поред помоћи** наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су **логички неповезани и садржајно сиромашни али у вези са темом, имају доста већих павописних, граматичких и стилских грешака**, али поштује форму.
- **Понекад уме** да наведе синоним и антоним уз помоћ наставника.

НЕДОВОЉАН (1)

ученик не записује, нема прибор, не ради домаће задатке и уопште није активан на часу

Књижевност

- Ученик **нема развијено интересовање** за читање и ни уз добру мотивацију и помоћ **не учествује** у интерпретацији.
- Нема основна књижевнотеоријска знања а због лошег читања не разуме текст.
- **Не чита** домаћу лектуру и **не учествује** у интерпретацији.
- На часовима је **неактиван**.

Језик

- Ученик **није усвојио** наставне садржаје из граматике, **не препознаје граматичке категорије**.
- **Нема предзнања** па тешко прати наставу, **пасиван и незаинтересован**.

- **Не прихвата помоћ** ни савете наставника.

Језичка култура

- **Не успева** да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и **поред помоћи** наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су **логички неповезани и садржајно сиромашни и нису у вези са темом, не поштује павописну и граматичку норму.**
- **Тешко се изражава** а техника читања **не задовољава.**

Критеријуми за оцењивање писмених задатака/вежби:

- Писмени задаци су **провера савладаности писменог изражавања ученика** и подразумевају **учеников самостални рад.**
- Уколико наставник утврди да је **ученик преписао** (плагирао) туђ рад у било којој мери, сматра се да ученик није одговорио на задатак и добија оцену **недовољан (1)**. Наставник је дужан да укаже на изворе одакле је рад преписан (слика екрана, линк, са датумом када је погледан од стране наставника), и да на тај начин документује преписано.
- Задатак се **може сматрати преписаним** иако наставник није утврдио да се преписивање десило **употребом недозвољених средстава**, већ је **научен напамет или на други начин.**
- Уколико наставник нађе **два (или више) иста задатка код различитих ученика**, како садржински или по сличним грешкама, **сматра се да ученици нису написали задатак** без обзира ко је од кога преписао и **задатак се за те ученике понавља.**
- **Све писане провере знања треба писати писаним словима читко и уредно.**

		оцена
САДРЖАЈ	- Ученик је добро одабрао примере којима може да аргументује став о задатој теми; - Грађа је богата и адекватна.	5-4
	- Основна теза (став, поглед на тему) није представљена у довољној мери јасно; - Недовољно грађе (непоткрепљено, уопштено).	3
	- Основна идеја није саопштена; - Грађа или њени делови нису у вези са темом, односно недовољно исказана (кохерентна) повезаност текста; - Садржаји се везују за препричавање фабуле.	1-2
КОМПОЗИЦИЈА	- Грађа је организовано изложена; - Одабрана грађа има видљиву и логичку језичко-смисаону повезаност; - Подела грађе на делове (пасусе, тј. увод, разраду и закључак) је сврсисходна; - Свака реченица је нова мисао, без понављања; - Мисли се развијају прогресивно, напредујући према пуном одговору на тему;	5-4
	- Логичност редоследа излагања није поштована у довољној мери; - Подела грађе на делове (пасусе, тј. увод, разраду и закључак) је са мањим одступањима; - Мисли се не развијају прогресивно, има понављања или враћања.	3
	- Несређена и нејасна форма приповедања која губи ток или га нема; - Тешко се стиче слика о целовитости текста;	1-2

	- Мисао нејасна и неразвијена, нема јасних целина.	
ЈЕЗИК И ПРАВОПИС	- Богата и примерена лексика (разноврсност и оригиналност у избору речи у оквирима књижевног стандарда или функције датог језичког изражавања); - Синтаксички јасно обликовање исказа (јасна и прецизна реченица, прилагодљивост облику казивања – субјективан или објективан однос према датој предметности, без сувишног или недовољног у реченичкој структури); - Поштовање правописних правила на високом нивоу.	5-4
	- Сиромашан лексички фонд, употреба речи непознатог и неадекватног значења; - Честа употреба фраза које немају своје стилско оправдање, устаљеност израза, понављања речи; - Синтаксички коректно, али компликовано обликовање исказа (непотребно дуга и мање јасна реченица, нижа прилагодљивост форми приповедања – субјективан или објективан однос према датој предметности,); - Погрешно писање слова, речи и интерпункције, недоследности у писању негације, гласовних промена.	3
	- Језик недефинисан и сиромашан, препун колоквијализама и неадекватно употребљеног жаргона; - Избор речи неадекватан без унутрашње логике текста; - Нејасно и компликовано; - Понављање неправилних језичких облика (грешке у писању негације, гласовних промена, облика речи); - Недопустиве правописне грешке у односу на узраст ученика.	1-2
УРЕДНОСТ	- Чист, прегледан и уредан задатак.	5-4
	- Задатак има мрље, жврљотине које нарушавају изглед текста, али не утичу на читљивост текста.	3
	- Неуредан и нечитак задатак	1-2

Наставник користећи дате елементе изражава сумативну оцену и даје ученику конкретну препоруку за даље напредовање.

Критеријуми вредновања контролних задатака:

Контролни задаци (најављени, дужи од 15 минута) садрже питања из читања и разумевања прочитаног, књижевности, граматике и правописа по областима, али и комбиновано.

Структура задатака:

50% су задаци основног нивоа, 35% су задаци средњег и 15% напредног нивоа.

0% - 39% = недовољан (1)

40% - 64% = довољан (2)

65% - 75% = добар (3)

76% - 89% = врло добар (4)

90% - 100% = одличан (5)

Иницијални тест се оцењује формативно, а завршни (полугодишњи и годишњи) сумативно у есДневник-у по већ утврђеном бодовању.

Усмене провере знања:

У току полугодишта најмање једна оцена треба да буде на основу усмене провере постигнућа ученика.

- Ученик се оцењује и на основу активности и његових резултата рада, а нарочито: излагања и представљања (изложба радова, резултати истраживања, модели, цртежи, постери, дизајнерска решења и др.), учешћа у дебати и дискусији, писања есеја, домаћих задатака, учешћа у различитим облицима групног рада, рада на пројектима и друго.
- Оцењивање се врши континуирано, на сваком часу.
- Ученици чије знање наставник проверава на часу усменим путем бирају се методом случајног одабира, према жељама ученика да тог дана одоварају усменим путем, или у договору са наставником.

Критеријуми вредновања и оцењивања у настави српског језика и књижевности за 8. разред

Бројчано оцењивање:

У току полугодишта ученик ће имати најмање две оцене на контролним задацима дужим од 15 минута (задаци из одређене области, полугодишњи/годишњи тест), две оцене из писмених задатака, две оцене (на основу формативног оцењивања и једну на диктату/лектири/рецитовању).

Елементи формативног оцењивања:

- усмени одговори,
- писмене провере до петнаест минута,
- ангажовање (степен развијености ученичке компетенције, активност на часу, успешност у групном раду, израда плаката/паноа, семинарски радови, пп презентација...),
- домаћи задаци,
- однос према раду.

Домаћи задаци (не само прописани програмом, већ и сви други из других области):

- Три ненаписана домаћа задатка вреднују се оценом недовољан (1).
- Уколико ученик није понео домаћи задатак на час (није донео свеску, радну свеску, презентацију, плакат, пано или нешто друго), сматра се да га није урадио.
- Уколико наставник утврди да је домаћи задатак писао неко други, или је преписан са интернета, сматра се да га ученик није урадио.
- Уколико ученик покаже на следећем часу уредно написан домаћи задатак, наставник то бележи у своју педагошку свеску, али се не брише минус или друга знака да је задатак неизвршен, уколико ученик заиста није поправио свој однос према домаћим задацима.
- Уколико ученик добије посебан задатак у договору са наставником бира облик у којем ће га представити.
- Ако ученик има задатак да спреми презентацију, мапу ума или други дигитални или аналогни садржај, оценом **одличан (5) може се оцити презентација** (дигитални алат) **урађена по следећим критеријумима:**

19. презентација садржи највише десет слајдова

20. слајдови нису оптерећени текстом већ служе само као основ за успешно презентовање садржаја

21. ученик одлично познаје тему о којој говори и излагање уз помоћ презентације (дигиталног алата) је течно и има свој логички след

22. презентација не поседује граматичке и правописне грешке

23. презентација није преузета са интернета (са сајта Википедије или слично), већ указује на изворе одакле је ученик преузео материјале.

24. Уколико је презентација површно одрађена, преузета са интернета, или само преузет текст, уколико ученик не познаје тему довољно да би самостално о њој говорио, али је показао интересовање и урадио задатак, његов се одговор позитивно оцењује као урађен, али не добија оцену, већ се позитиван одговор води у педагошкој свесци наставника.

Усмене провере ученичког знања остварујемо кроз свакодневни рад у учионици – разумевање наученог, практична примена усвојеног знања из граматике, читање лектире, тумачење књижевног дела, говорне вежбе, рецитовање стихова, казивање одломака и сл.

Из предмета Српски језик и књижевност критеријуми неопходни за оцену:

ОДЛИЧАН (5)

ученик редовно извршава своје обавезе, доноси прибор и домаће задатке, изузетно је активан и мотивисан за рад, показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања, критички размишља, заступа и образлаже изнете ставове

Књижевност

- Ученик **чита са разумевањем** различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **потпуно самостално** уме да опише свој доживљај и да **процени** основни тон певања, приповедања или драмске радње.
- **Самостално уме** да одреди **књижевни род** – епика, лирика и драма – **и књижевну врсту**:
 - народне љубавне песме, обичајне песме (сватовске, тужбалице и здравице);
 - љубавна песма (ауторска).
 - епско-лирске врсте: поема, балада.
 - драмски спев
 - мемоари, биографија
 - књижевне врсте обрађене у претходним разредима
- **Самостално уме** да анализира **елементе композиције**:
 - стих, строфа (катрен, терцет, дистих);
 - фабула, поглавље, епизода;
 - чин, сцена, појава
 - хумор, иронија и сатира
 - врсте карактеризације књижевног лика и сл.
- Зна карактеристике народне и ауторске књижевности и **уме самостално** да их пронађе и докаже у конкретном тексту.
- **Потпуно усваја стилске фигуре**, препознаје их у тексту и уме да их користи у усменом и писменом изражавању
 - метафора,
 - алегорија,
 - градација,
 - словенска антитеза,
 - фигуре понављања (асонанца и алитерација)
 - стилске фигуре обрађене у претходним разредима (персонификација, поређење, оноματοпеја, епитет, контраст, хипербола),
 - анафора и епифора,
 - апострофа.
- Потпуно усваја **књижевне термине и појмове** и углавном их препознаје у тексту
 - наратија или приповедање (хронолошко и ретроспективно),
 - описивање, дијалог, монолог,
 - дидаскалије, реплика, етапе драмске радње,
 - рима – парна, укрштена, обгрљена; опкорачење и сл.
 - статички и динамички мотиви.
- Аргументовано **брани постављене тезе током интерпретације** књижевног текста, **повезује и примењује** стечена знања на новим текстовима

- тема,
 - порука,
 - главни и споредни мотиви,
 - особине ликова,
 - вредновање поступака ликова,
 - узрочно-последично низање мотива и сл.
- Критички се осврће на прочитани текст, има развијене способности да процењује, **самосталан је и лако** долази до решења.
- Редовно **чита** домаћу лектуру и **учествује** у интерпретацији.
- На часовима је **увек активан** и учествује у анализи нових текстова, **чита више** од оног што је задато и служи се осталим изворима знања.

Језик

- Ученик у **потпуности** са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да **уме потпуно самостално да примени** стечена знања:
- разликује врсте речи, падеже, граматичке категорије; конгруенција;
 - разликује глаголске облике – свих 14,
 - разликује службе речи (субјекат – граматички и логички, предикат прост и сложен, именски и глаголски, прави и неправи објекат, прилошке одредбе, апозитив, апозиција, атрибут),
 - зна начине исказивања реченичних чланова (реч, ппк, синтагма, ЗПР)
 - разликује ЗПР од НПР, напоредне односе међу њима
 - Језик Словена у прапостојбини; сеобе Словена и стварање словенских језика. Мисија Ћирила и Методија. Почетак писмености код Срба.
 - Старословенски језик и писма (глагољица и ћирилица).
 - Развој српског књижевног језика: српкословенски, рускословенски, славеносрпски језик.
 - Вук Караџић – реформа језика, писма и правописа.
 - Књижевни језик код Срба од Вука до данас (основни подаци).
 - Основне језичке групе у Европи и место српског језика у породици словенских језика.
 - Дијалекти српског језика: екавски (призренско-тимочки, косовско-ресавски, шумадијско-војвођански) и ијекавски (зетско-рашки и источнохерцеговачки).
 - Народни језик (језик као скуп дијалеката) и књижевни (нормирани) језик.
- **Зна** правописна правила и **доследно их самостално примењује** у писаним радовима:
- употреба великог слова,
 - састављено и растављено писање речи,
 - интерпункцијски знакови – запета, наводници, црта и цртица, запета у ЗПР
 - писање скраћеница
- Успешно пише по диктату (**до 2 грешке**) и **уме самостално** да тачним реченицама одговори на питања (питања отвореног типа).
- У **потпуности правилно** изговара гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас.

Језичка култура

- Говорну поруку изговара **потпуном и правилном реченицом** и **врло успешно** самостално говори напамет одабране одломке или књижевне текстове, прича, препричава и описује и **показује логичну и емоционалну изражајност** у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су садржајно разрађени, тачно написани, композицијски утемељени, **занимљиви, креативни и маштовити**.
- Самостално проналази тражене информације у тексту.
- **Потпуно самостално** наводи синониме и антониме.
- **Разликује** примере метонимије и метафоре, хомонимије и синонимије, фразеологизме и неологизме.

ВРЛО ДОБАР (4)

ученик се труди да редовно извршава своје обавезе, доноси прибор и домаћи, активан је на часу, показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања

Књижевност

- Ученик чита са разумевањем различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **готово (у потпуности) самостално** уме да опише свој доживљај и да **одреди** основни тон певања, приповедања или драмске радње.
- Самостално уме да одреди **књижевни род – епика, лирика и драма- и књижевну врсту**:
 - народне љубавне песме, обичајне песме (сватовске, тужбалице и здравице);
 - љубавна песма (ауторска).
 - епско-лирске врсте: поема, балада.
 - драмски спев
 - мемоари, биографија
 - књижевне врсте обрађене у претходним разредима
- **Самостално уме** да анализира готово све **елементе композиције**:
 - стих, строфа (катрен, терцет, дистих);
 - фабула, поглавље, епизода;
 - чин, сцена, појава
 - хумор, иронија и сатира
 - врсте карактеризације књижевног лика и сл.
- Зна карактеристике народне и ауторске књижевности и **уме самостално** да их пронађе и докаже у конкретном тексту.
- **Готово потпуно** усваја **стилске фигуре**, препознаје их у тексту и уме да их користи у усменом и писменом изражавању
 - метафора,
 - алегорија,
 - градација,
 - словенска антитеза,
 - фигуре понављања (асонанца и алитерација)
 - стилске фигуре обрађене у претходним разредима (персонификација, поређење, оноματοпеја, епитет, контраст, хипербола),
 - анафора и епифора,
 - апострофа.
- Потпуно усваја **књижевне термине и појмове** и углавном их препознаје у тексту
 - наратија или приповедање (хронолошко и ретроспективно),
 - описивање, дијалог, монолог,
 - дидакалогије, реплика, етапе драмске радње,
 - рима – парна, укрштена, обгрљена; опкорачење и сл.
 - статички и динамички мотиви.
- Аргументовано **брани постављене тезе током интерпретације** књижевног текста, **повезује и примењује** стечена знања на новим текстовима
 - тема,
 - порука,
 - главни и споредни мотиви,
 - особине ликова,
 - вредновање поступака ликова,
 - узрочно-последично низање мотива и сл.
- Критички се осврће на прочитани текст, има развијене способности да процењује, **самосталан је углавном и лако** долази до решења.

- Редовно **чита** домаћу лектуру и **учествује** у интерпретацији.
- На часовима је **увек активан** и учествује у анализи нових текстова, често **чита више** од оног што је задато и служи се осталим изворима знања.

Језик

- Ученик **готово у потпуности** са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да готово увек **уме самостално да примени** стечена знања:
 - разликује врсте речи, падеже, граматичке категорије; конгруенција;
 - разликује глаголске облике – свих 14,
 - разликује службе речи (субјекат – граматички и логички, предикат прост и сложен, именски и глаголски, прави и неправи објекат, прилошке одредбе, апозитив, апозиција, атрибут),
 - зна начине исказивања реченичних чланова (реч, ппк, синтагма, ЗПР)
 - разликује ЗПР од НПР, напоредне односе међу њима
 - Језик Словена у прапостојбини; сеобе Словена и стварање словенских језика. Мисија Ћирила и Методија. Почетак писмености код Срба.
 - Старословенски језик и писма (глагољица и ћирилица).
 - Развој српског књижевног језика: српкословенски, рускословенски, славеносрпски језик.
 - Вук Караџић – реформа језика, писма и правописа.
 - Књижевни језик код Срба од Вука до данас (основни подаци).
 - Основне језичке групе у Европи и место српског језика у породици словенских језика.
 - Дијалекти српског језика: екавски (призренско-тимочки, косовско-ресавски, шумадијско-војвођански) и ијекавски (зетско-рашки и источнохерцеговачки).
 - Народни језик (језик као скуп дијалеката) и књижевни (нормирани) језик.
- **Зна** правописна правила и **доследно их самостално примењује** у писаним радовима:
 - употреба великог слова,
 - састављено и растављено писање речи,
 - интерпункцијски знакови – запета, наводници, црта и цртица, запета у ЗПР
 - писање скраћеница
- Успешно пише по диктату (**до 2 грешке**) и **уме самостално** да тачним реченицама одговори на питања (питања отвореног типа).
- У **потпуности правилно** изговара гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас.

Језичка култура

- Говорну поруку изговара **потпуном и правилном реченицом** и **врло успешно** самостално говори напамет одабране одломке или књижевне текстове, прича, препричава и описује и **показује логичну и емоционалну изражајност** у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су садржајно разрађени, тачно написани, композицијски утемељени, **занимљиви, креативни и маштовити**.
- Самостално проналази тражене информације у тексту.
- **Потпуно самостално** наводи синониме и антониме.
- **Разликује** примере метонимије и метафоре, хомонимије и синонимије, фразеологизме и неологизме.

ДОБАР (3)

ученик прати наставу, скоро увек доноси прибор и домаћи, активан је на часу, али не у континуитету

Књижевност

- Ученик чита различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **делимично** уме да опише свој доживљај и да **уз помоћ наставника** одреди основни тон певања, приповедања или драмске радње.
- **Самостално уме** да одреди књижевни род и **тражи помоћ** при одређивању врсте. Уз **подстицај одређује** неке елементе композиције.

- Зна карактеристике народне и ауторске књижевности. **Зна дефиниције** стилских фигура, **уз помоћ наставника или вршњака препознаје** их у тексту.
- **Делимично** усваја књижевне термине и појмове и **понекад учествује** у интерпретацији.
- **У већини случајева** чита домаћу лектуру и **понекад** учествује у интерпретацији.
- На часовима је **каткад** активан и **не користи** додатне изворе знања.

Језик

- Ученик **уме да дефинише** наставне садржаје из граматике, **памти их и репродукује** али **не учи редовно** па **греш** у примени стечена знања.
- **Зна** правописна правила (употреба великог слова, састављено и растављено писање речи, интерпункцијски знакови – запета, наводници, црта) и **делимично** их примењује у писаним радовима.
- Делимично успешно пише по диктату (**до 6 грешака**) и уме да одговори на питања али реченице нису граматички и правописно тачне (питања отвореног типа).
- Правилно изговара гласове и **понекад греш** у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

Језичка култура

- Говорну поруку, одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, препричава и описује **уз помоћ** наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су **делимично** садржајно разрађени, **делимично** тачно написани, композицијски утемељени.
- **Уз помоћ** проналази тражене информације у тексту и наводи синониме и антониме.

ДОВОЉАН (2)

ученик повремено прати наставу, повремено доноси прибор и домаћи, ретко је активан на часу, потребна му је помоћ/подсећање и подстицај

Књижевност

- Ученик **лоше чита** различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **понекад делимично** уме да опише свој доживљај и да **уз помоћ наставника понекад** одреди основни тон певања, приповедања или драмске радње.
- **Понекад уз помоћ уме** да одреди књижевни род и **стално тражи помоћ** при одређивању врсте.
- **Уз подстицај ретко одређује** неке елементе композиције.
- **Разликује** народну од ауторске књижевности.
- **Препознаје** неке књижевнотеоријске појмове **уз подстицај и помоћ**.
- **У већини случајева не чита** домаћу лектуру и **ретко учествује** у интерпретацији.
- На часовима је **ретко активан**.

Језик

- Ученик **ретко уме дефинише** наставне садржаје из граматике, **делимично их памти и репродукује** али **ретко учи па не уме** примени стечена знања (разликује категорије рода, броја и уз помоћ ретко одређује падеже речи које имају деклинацију; понекад препознаје основне реченичне чланове; уз помоћ разликује глаголска времена).
- **Прави** веће правописне и граматичке **грешке**. Потребна је стална помоћ наставника. Углавном правилно изговара гласове и **углавном греш** у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

Језичка култура

- **Ретко успева** да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и **поред помоћи** наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су **логички неповезани и садржајно сиромашни али у вези са темом, имају доста већих правописних, граматичких и стилских грешака**, али поштује форму.

- **Понекад уме** да наведе синоним и антоним уз помоћ наставника.

НЕДОВОЉАН (1)

ученик не записује, нема прибор, не ради домаће задатке и уопште није активан на часу

Књижевност

- Ученик **нема развијено интересовање** за читање и ни уз добру мотивацију и помоћ **не учествује** у интерпретацији.
- Нема основна књижевнотеоријска знања а због лошег читања не разуме текст.
- **Не чита** домаћу лектуру и **не учествује** у интерпретацији.
- На часовима је **неактиван**.

Језик

- Ученик **није усвојио** наставне садржаје из граматике, **не препознаје граматичке категорије**.
- **Нема предзнања** па **тешко прати** наставу, **пасиван и незаинтересован**.
- **Не прихвата помоћ** ни савете наставника.

Језичка култура

- **Не успева** да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и **поред помоћи** наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су **логички неповезани и садржајно сиромашни и нису у вези са темом, не поштује павописну и граматичку норму**.
- **Тешко се изражава** а техника читања **не задовољава**.

Критеријуми за оцењивање писмених задатака/вежби:

- Писмени задаци су **провера савладаности писменог изражавања ученика** и подразумевају **учеников самостални рад**.
- Уколико наставник утврди да је **ученик преписао** (плагирао) туђ рад у било којој мери, сматра се да ученик није одговорио на задатак и добија оцену **недовољан (1)**. Наставник је дужан да укаже на изворе одакле је рад преписан (слика екрана, линк, са датумом када је погледан од стране наставника), и да на тај начин документује преписано.
- Задатак се **може сматрати преписаним** иако наставник није утврдио да се преписивање десило **употребом недозвољених средстава**, већ је **научен напамет или на други начин**.
- Уколико наставник нађе два (или више) **иста задатка код различитих ученика**, како садржински или по сличним грешкама, **сматра се да ученици нису написали задатак без обзира ко је од кога преписао и задатак се за те ученике понавља**.
- **Све писане провере знања треба писати писаним словима читко и уредно**.

		оцена
САДРЖАЈ	- Ученик је добро одабрао примере којима може да аргументује став о задатој теми; - Грађа је богата и адекватна.	5-4
	- Основна теза (став, поглед на тему) није представљена у довољној мери јасно; - Недовољно грађе (непоткрепљено, уопштено).	3

	<ul style="list-style-type: none"> - Основна идеја није саопштена; - Грађа или њени делови нису у вези са темом, односно недовољно исказана (кохерентна) повезаност текста; - Садржаји се везују за препричавање фабуле. 	1-2
КОМПОЗИЦИЈА	<ul style="list-style-type: none"> - Грађа је организовано изложена; - Одабрана грађа има видљиву и логичку језичко-смисаону повезаност; - Подела грађе на делове (пасусе, тј. увод, разраду и закључак) је сврсисходна; - Свака реченица је нова мисао, без понављања; - Мисли се развијају прогресивно, напредујући према пуном одговору на тему; 	5-4
	<ul style="list-style-type: none"> - Логичност редоследа излагања није поштована у довољној мери; - Подела грађе на делове (пасусе, тј. увод, разраду и закључак) је са мањим одступањима; - Мисли се не развијају прогресивно, има понављања или враћања. 	3
	<ul style="list-style-type: none"> - Несређена и нејасна форма приповедања која губи ток или га нема; - Тешко се стиче слика о целовитости текста; - Мисао нејасна и неразвијена, нема јасних целина. 	1-2
ЈЕЗИК И ПРАВОПИС	<ul style="list-style-type: none"> - Богата и примерена лексика (разноврсност и оригиналност у избору речи у оквирима књижевног стандарда или функције датог језичког изражавања); - Синтаксички јасно обликовање исказа (јасна и прецизна реченица, прилагодљивост облику казивања – субјективан или објективан однос према датој предметности, без сувишног или недовољног у реченичкој структури); - Поштовање правописних правила на високом нивоу. 	5-4
	<ul style="list-style-type: none"> - Сиромашан лексички фонд, употреба речи непознатог и неадекватног значења; - Честа употреба фраза које немају своје стилско оправдање, устаљеност израза, понављања речи; - Синтаксички коректно, али компликовано обликовање исказа (непотребно дуга и мање јасна реченица, нижа прилагодљивост форми приповедања – субјективан или објективан однос према датој предметности,); - Погрешно писање слова, речи и интерпункције, недоследности у писању негације, гласовних промена. 	3
	<ul style="list-style-type: none"> - Језик недефинисан и сиромашан, препун колоквијализама и неадекватно употребљеног жаргона; - Избор речи неадекватан без унутрашње логике текста; - Нејасно и компликовано; - Понављање неправилних језичких облика (грешке у писању негације, гласовних промена, облика речи); - Недопустиве правописне грешке у односу на узраст ученика. 	1-2
УРЕДНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - Чист, прегледан и уредан задатак. 	5-4
	<ul style="list-style-type: none"> - Задатак има мрље, жврљотине које нарушавају изглед текста, али не утичу на читљивост текста. 	3
	<ul style="list-style-type: none"> - Неуредан и нечитак задатак 	1-2

Наставник користећи дате елементе изражава сумативну оцену и даје ученику конкретну препоруку за даље напредовање.

Критеријуми вредновања контролних задатака:

Контролни задаци (најављени, дужи од 15 минута) садрже питања из читања и разумевања прочитаног, књижевности, граматике и правописа по областима, али и комбиновано.

Структура задатака:

50% су задаци основног нивоа, 35% су задаци средњег и 15% напредног нивоа.

0% - 39% = недовољан (1)

40% - 64% = довољан (2)

65% - 75% = добар (3)

76% - 89% = врло добар (4)

90% - 100% = одличан (5)

Иницијални тест се оцењује формативно, а завршни (полугодишњи и годишњи) сумативно у Дневник по већ утврђеном бодовању.

Усмене провере знања:

У току полугодишта најмање једна оцена треба да буде на основу усмене провере постигнућа ученика.

- Ученик се оцењује и на основу активности и његових резултата рада, а нарочито: излагања и представљања (изложба радова, резултати истраживања, модели, цртежи, постери, дизајнерска решења и др.), учешћа у дебати и дискусији, писања есеја, домаћих задатака, учешћа у различитим облицима групног рада, рада на пројектима и друго.
- Оцењивање се врши континуирано, на сваком часу.
- Ученици чије знање наставник проверава на часу усменим путем бирају се методом случајног одабира, према жељама ученика да тог дана одоварају усменим путем, или у договору са наставником.